

Učni načrt

Izbirni predmet

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

ROMSKA KULTURA

Učni načrt

Izbirni predmet

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

ROMSKA KULTURA

Učni načrt za izbirni predmet

ROMSKA KULTURA

PREDMETNA KOMISIJA:

mag. **Marta Novak**, Zavod RS za šolstvo

dr. **Pavla Štrukelj**

Jožek Horvat, Zveza Romov Slovenije

dr. **Andreja Barle Lakota**, Urad za razvoj šolstva

mag. **Mateja Gajgar**, Urad za razvoj šolstva

dr. **Suzana Čurin Radovič**, Ministrstvo za kulturo

DRUGI SODELAVCI:

Dragica Motik, Zavod RS za šolstvo

Vojko Kunaver, Zavod RS za šolstvo

Mojca Poznanovič Jezeršek, Zavod RS za šolstvo

Irena Hlača, OŠ Šmihel pri Novem mestu

Zdenka Horvat, OŠ Leskovec pri Krškem

Marjeta Košir, OŠ Leskovec pri Krškem

Helena Bizjak, OŠ Leskovec pri Krškem

Polona Gutman, OŠ Murska Sobota II

Suzana Fatelj Utruša, OŠ Murska Sobota II

Darinka Željko, OŠ Murska Sobota II

Anton Bizjak, OŠ Leskovec pri Krškem

Izdala in založila Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Milan Zver**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila: **Nataša Purkat**

Jezikovni pregled: **Tatjana Lčen**

Oblikovanje: **TANDAR**

Prelom: **Kočevski tisk, Kočevje**

Prva izdaja

Ljubljana, 2008

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

371.214.1:008(=214.58)

UČNI načrt. Izbirni predmet [Elektronski vir] : program osnovnošolskega izobraževanja. Romska kultura / [avtorji Marta Novak ... et al.]. - 1. izd. - Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2008

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/osno_vnosolsko_izobrazevanje/program_devetletne_osnovne_sole/abecedni_seznam_izbirnih_predmetov_v_devetletni_osnovni_soli/

Način dostopa (URL): http://www.mss.gov.si/si/delovna_podrocja/osno_vnosolsko_izobrazevanje/program_devetletne_osnovne_sole/izbirni_predmeti_v_devetletni_osnovni_soli/

ISBN 978-961-234-678-2 (Zavod RS za šolstvo)

1. Novak, Marta, 1963-
238017280

K a z a l o

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	3
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA.....	5
3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA.....	6
3.1 7. razred (35 ur).....	6
3.2 8. razred.....	7
3.3 9. razred.....	9
4 KATALOG ZNANJA.....	11
4.1 Temeljni in minimalni standardi znanja za 7. razred.....	11
4.2 Temeljni in minimalni standardi znanja za 8. razred.....	11
4.3 Temeljni in minimalni standardi znanja za 9. razred.....	12
5 PRILOGE.....	13
5.1 Medpredmetne povezave.....	13
5.2 Specialnodidaktična priporočila.....	13

1 OPREDELITEV PREDMETA

Romska kultura je izbirni predmet in sodi v sestavni del devetletnega osnovnošolskega družboslovnega izobraževanja v 7., 8. in 9. razredu. V okviru tega predmeta bo omogočeno učencem pridobivanje znanja o romski zgodovini, o romski kulturi kot načinu življenja in o romski kulturni ustvarjalnosti v preteklosti in danes ter hkrati razvijanje sposobnosti in občutljivosti za razumevanje načinov življenja različnih narodnostnih skupnosti, ki sobivajo na istem prostoru. Učenci in učenke se s pridobljenimi znanji in zmožnostmi usposablajo za reševanje porajajočih se etičnih vprašanj in težav, ki jih znajo kritično vrednotiti. Pedagoški proces je naravnano tako, da pospešuje razvoj osebnostnih lastnosti, ki učencem omogočajo uveljavljanje temeljnih civilizacijskih vrednot in aktivnega državljanstva. Pridobljena znanja in sposobnosti omogočajo zavedanje, razumevanje in razvijanje posameznikove in narodnih identitet.

Predmet romska kultura postavlja učence v dejaven in spoštljiv odnos do narodnostne identitete in kulture ter občih kulturnih in civilizacijskih vrednot. Izrazito se opira na vrednotno/vrednostno podstavo pluralne družbe, zlasti na vrednote, ki omogočajo razvoj demokratične in humane skupnosti, ki spoštuje kulturne pravice, ki so sestavina človekovih pravic.

Predmet je zasnovan kot izbirni predmet v 7., 8. in 9. razredu devetletne osnovne šole. Predmet je v vsakem razredu oblikovan kot celota, tako da se učenci in učenke lahko vključijo v pouk predmeta v 7., 8. ali 9. razredu. Učenec lahko obiskuje izbirni predmet eno ali dve ali tri šolska leta.

OPIS PREDMETA

Predmet romska kultura je glede na razred sestavljen iz različnih vsebin. Predmet se izvaja eno uro tedensko oziroma 35 (32) ur letno. V 7. razredu učenci v 35 urah spoznavajo zaokrožene tematske sklope: Izvor romskih prebivalcev in njihova prvotna domovina, Zgodbe in legende o Romih v Evropi in v Sloveniji, Otroške pesmice, uganke. Učenci v 8. razredu se v 35 urah učijo jezik po naslednjih temah: Načini življenja (poklici – kovaštvo, prerokovanje, glasba – segajo v nomadski čas) – klasična nomadska kultura, Noša, Navade in običaji, Otroške igre (primerjave), Jezik, Literatura – otroška, Sodobne romske pesmi. V 9. razredu v 32 urah berejo literarna dela sodobnih romskih avtorjev, publikacije romskih društev, igrajo (krajše) igre, pojejo (romske) pesmi, seznanijo se z vprašanji, s katerimi se srečujejo sodobni Romi, spoznajo življenje mladih Romov v Sloveniji danes (Prekmurje, Dolenjska) ter spoznajo romske dialekte (tri narečja). Berejo

tudi dela slovenskih avtorjev s tematiko romskega življenja (npr. roman Ferija Lainščka Namesto koga roža cveti). Analizirajo časopisne članke, ki običajno posplošeno poročajo o Romih.

Vse naštete tematske vsebine in cilji, ki jih prek njih dosegamo, je nujno povezovati z vsebinami, ki se nanašajo na narod oziroma okolje, v katerem Romi živijo. Vedno je treba vsako vsebino obravnavati zrcalno in enakovredno.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

- a) razvoj socialne občutljivosti, predvsem za kulturno raznolikost kot bogastvo bivanja;
- b) usvojitev temeljnega znanja o Romih, romski kulturi in romski kulturni ustvarjalnosti primerjalno z narodom, s katerim živijo v vsakdanjem življenjskem stiku;
- c) razvoj zmožnosti in veščin, ki so pogoj za vsaj delno samostojno družbeno, etično in državljansko delovanje:
  - ozaveščanje vrednosti socialnih in komunikacijskih veščin,
  - ozaveščanje pomena sposobnosti za izražanje in argumentiranje lastnih stališč ter za osredotočeno poslušanje stališč in argumentov drugih,
  - sposobnosti za spoštljivo in strpno razpravljanje in objektivno presojo idej, ki nasprotujejo lastnim idejam;
- č) razvoj občutljivosti za etične dileme in razvoj sposobnosti za njihovo kompleksno presojo z vidika socialnih posledic posameznih etičnih odločitev:
  - postavitve učenca oziroma učenke v dejaven in refleksiven odnos do svoje individualne, etnične, nacionalne, kulturne, civilizacijske identitete,
  - razvoj sposobnosti za razumevanje različnih kultur, verovanjskih in vrednotnih sistemov in razvijanje spoštovanja do različnih kultur, ver in vrednotnih sistemov,
  - aktiviranje in artikuliranje učenčevih razmišljanj glede načel pravičnosti, enakosti, svobode, humanosti in solidarnosti ter razvoj sposobnosti za zavestno udejanjanje teh načel v družbenem življenju,
  - razvoj sposobnosti in občutljivosti za prepoznavanje in sprejemanje razlik ter spoštovanje le teh,
  - razvoj sposobnosti za sodelovanje v dialogu z ljudmi drugih kultur, etničnih skupin, narodov, verstev in držav,
  - razvoj etične in državljanske občutljivosti,
  - razvijanje občutka odgovornosti za lastno ravnanje in za opazovanje posledic ravnanja drugih v skupnosti.

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA

3.1 7. razred (35 ur)

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
– se seznanijo z izvorom romskih prebivalcev in prvotno domovino Romov;	– naseljevanje in razširjenost indijskih nomadskih plemen v Evropo, – slovenska plemena;	– prvotna domovina, – potovanja po bližnjevzhodnih deželah, – Miklošič;	– zgodovina;	– opisati izvor romskih prebivalcev, – opredeliti prvotno domovino Romov, – obrazložiti vlogo Miklošiča pri odkrivanju prvotne domovine Romov, opredeliti prvotno domovino Slovanov;
– se seznanijo z zgodovino selitev romskih prebivalcev, – se seznanijo s tem, kje v Evropi živijo največje romske skupnosti;	– naselitev romskih plemen v Sloveniji;	– tri plemena (madžarsko, hrvaško pleme, Sinti), – pokrajine v Sloveniji (Dolenjska, Prekmurje, Gorenjska);	– zgodovina;	– našteti tri pokrajine v Sloveniji, kjer so naseljeni Romi;
– spoznajo zgodbe in legende o Romih, ki so se oblikovale v Evropi in v Sloveniji, – primerjajo zgodbe s podobnimi pri Slovencih oziroma pri narodih v življenjskem okolju, – spoznavajo legende in pripovedke o izvoru Slovencev (npr. Ajda in Slovenci);	– legende o izvoru Romov, – legenda o nastanku priimka Brajdič;	– legenda;	– slovenščina, – zgodovina;	– navesti in obnoviti nekaj zgodb in legend o Romih, – pojasniti, kako so te zgodbe povezane z Romi;
– spoznajo pravljice, – primerjajo pravljice s slovenskimi;	– romske pravljice, – slovenske pravljice;	– pravljica;	– slovenščina;	– navesti in obnoviti nekaj romskih pravljič, – primerjati sporočilo romskih pravljič s slovenskimi ljudskimi pravljičami;

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
– se seznanijo z otroškimi pesmicami in ugankami, ki so povezane z Romi in Slovenci;	– pesmice in uganke, povezane z Romi;	– otroška pesmica, – uganka;	– slovenščina, – glasba;	– navesti nekaj pesmic in ugank, – zapeti nekaj pesmic, – obrazložiti vlogo Romov in Slovencev v pesmicah in ugankah;
– se seznanijo s poimenovanji sebe.	– poimenovanje sebe.		– zgodovina, – slovenščina.	– na primeru pojasniti poimenovanja sebe in drugih.

3.2 8. razred

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
– spoznajo način življenja Romov v preteklosti in danes – klasična nomadska kultura, – utemeljujejo in primerjajo svojo kulturo z drugo nomadsko kulturo;	– obrti, s katerimi so se tradicionalno ukvarjali (poklici – kovaštvo, brušenje, prekupčevanje s konji, prerokovanje, glasba, zeliščarstvo, zbiranje starega železa), – vir zaslužka danes, – denarnosocijalne pomoči (pripadajo vsem upravičencem, ne le Romom);	– tradicionalne obrti, poklici;	– zgodovina;	– našteti nekaj poklicev, s katerimi so se tradicionalno ukvarjali Romi v preteklosti in s katerimi se ukvarjajo danes, – na zgledu navesti vzroke, zaradi katerih so se tradicionalno ukvarjali s temi poklici, – na zgledu opisati, zakaj je bilo opravljanje določenega poklica pomembno tudi za večinsko prebivalstvo;
– se seznanijo z načinom oblačenja v preteklosti in danes, – opredelijo pomen oblačenja, – primerjajo z načinom oblačenja Slovencev nekoč in danes;	– načini oblačenja, – oblačila, – čevlji, – pričeska, – higiena, – osebna in osebna urejenost;	– romska moška in ženska tradicionalna noša;	– zgodovina;	– opisati romsko nošo, načine oblačenja v preteklosti in danes;

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
– se seznanijo z bivalnimi razmerami Romov na Slovenskem nekoč in danes;	– arhitektura, – bivališča, – gradbeni materiali, – infrastruktura;	– romsko naselje in njegove značilnosti;	– geografija;	– opisati romsko naselje in življenje v njem;
– spoznajo tradicionalne romske šege in navade danes in v preteklosti, – iščejo skupne značilnosti romskih in naših šeg/ navad, – primerjajo s šegami in običaji Slovencev nekoč in danes;	– romske šege in navade;	– krst, – poroka, – pogreb, – rojstni dan, – prazniki;	– zgodovina	– opisati nekaj romskih tradicionalnih šeg in navad danes, – na zgledu primerjati te navade z navadami večinskega prebivalstva;
– se seznanijo z različnimi verovanji, utemeljujejo in jih primerjajo;	– različna verovanja: bajeslovna bitja (vile, volkodlak ...), – vraže pri naših Romih;	– čarovnice, – vampirji, – uroki;	– zgodovina, – državljanska vzgoja in etika, – verstva in etika, – slovenščina	– navesti različna verovanja in njihove značilnosti, – navesti nekaj bajeslovnih bitij in opredeliti njihove lastnosti;
– spoznajo otroške igre v preteklosti in danes, jih utemeljujejo in primerjajo;	– tradicionalne otroške igre in igre danes, – doma povprašajo po starih igrah;	– otroška igra;	– zgodovina	– opisati nekaj otroških iger v preteklosti in danes, – primerjati te igre z igrami večinskega prebivalstva;
– se seznanijo z romsko mladinsko književnostjo;	– romska (mladinska) književnost;		– slovenščina;	– opisati zvrsti romske mladinske književnosti, – izraziti svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje prebranega besedila po lastni izbiri;
– seznanijo se s svojimi pravicami in dolžnostmi.	– osnovne državljanske pravice in dolžnosti.	– pravice, – dolžnosti.	– državljanska vzgoja in etika, – zgodovina.	– opisati pravice in dolžnosti človeka – državljana.

3.3 9. razred

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
– spoznajo vprašanja, s katerim se srečujejo sodobni Romi (izobraževanje, zaposlovanje ...);	– položaj Romov na Slovenskem, – položaj Romov v sosednih državah (primerjava);	– poselitev, – način življenja, – izobraževanje, – bivalna kultura;	– državljanska vzgoja in etika;	– opredeliti temeljna vprašanja, pomembna za življenje Romov, – opisati dejavnike, ki vplivajo na življenje Romov;
– seznanijo se s pomenom izobraževanja in zaposlovanja;	– šola, zaposlitev;	– šola, zaposlitev;		– opredeliti pomen šolanja in zaposlovanja;
– seznanijo se z razvojem socialne občutljivosti predvsem za kulturno raznolikosti kot bogastvo bivanja;	– socialna občutljivost;	– prosocialnost;	– državljanska vzgoja in etika;	– opredeliti temeljni pojem kulturne raznolikosti;
– se seznanijo z življenjem mladih Romov v Sloveniji danes (Prekmurje, Dolenjska), – dopisovanje in obiskovanje vrstnikov iz drugih okolij v Sloveniji, tujini;	– mladi Romi in področja, kjer so posamezniki dosegli uspehe (glasbeniki, pesniki, pisatelji);	– društva v tujini (primerjava s Slovenci po svetu, ki imajo tudi društva);	– državljanska vzgoja in etika, – glasba, – slovenščina;	– opisati razlike v življenju Romov v Prekmurju in na Dolenjskem, – naštetih nekaj dosežkov Romov na posameznih področjih;
– spoznavajo primere predsodkov in stereotipov o Romih;	– odnos romskega prebivalstva do sokrajanov in odnos večinskega prebivalstva do Romov;	– predsodki, – stereotipi;	– zgodovina, – državljanska kultura;	– opredeliti nekatere stereotipe o Romih in vzroke zanje;
– spoznavajo način življenja v današnjem času, družbene spremembe in vključenost v večinsko kulturo;	– kulturna identiteta sodobnih Romov;	– kulturna identiteta, – prevzemanje artefaktov večinske kulture, – asimilacija, – integracija;		– s primeri navesti, kaj oblikuje identiteto in kako se vključuje v večinsko kulturo;

CILJI	VSEBINA	POJMI	MEDPREDMETNE POVEZAVE	STANDARDI ZNANJA
Učenke in učenci:				Učenke in učenci znajo:
<ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z osnovami, vprašalniki kodifikacije in razvojem romskega jezika, – primerjajo z razvojem slovenskega jezika; 	<ul style="list-style-type: none"> – vprašanje kodifikacije, izvor in razvoj romskega jezika, – raznolikost romskih govorov in narečja v Sloveniji, – tvorba stavkov in dialogov, – vpliv okolja na razvoj romskega jezika, – razvoj romskega jezika, – raznolikost romskih govorov in narečja v Sloveniji, – tvorba preprostih enobesednih in večbesednih sporočil (npr. pozdravi, nagovori oseb, temeljna poimenovanja živega in neživega sveta), – vprašanja za orientiranje v času in prostoru ...); 	<ul style="list-style-type: none"> – romska abeceda, – narečje, – enobesedna in večbesedna sporočila; 	<ul style="list-style-type: none"> – slovenščina; 	<ul style="list-style-type: none"> – pojasniti razvoj romskega jezika v povezavi z indoevropskimi jeziki, – navesti temeljna narečja, – tvoriti preprosta eno- in večbesedna sporočila;
<ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z opisom Romov v slovenskem ljudskem izročilu in leposlovju; 	<ul style="list-style-type: none"> – Romi v slovenskem ljudskem izročilu in leposlovju; 	<ul style="list-style-type: none"> – Trdina, – Jurčič, – drugi avtorji v Evropi, po svetu, – Feri Lainšček; 	<ul style="list-style-type: none"> – slovenščina; 	<ul style="list-style-type: none"> – navesti nekaj primerov slovenskega ljudskega izročila in leposlovja, kjer so vključeni Romi, tematiko Romov, – izraziti lastno doživljanje in razumevanje usode romskih literarnih junakov v prebrnem literarnem delu po lastni izbiri;
<ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z literaturo in glasbo sodobnih romskih avtorjev. 	<ul style="list-style-type: none"> – romska književnost in glasba. 		<ul style="list-style-type: none"> – slovenščina, – glasba. 	<ul style="list-style-type: none"> – navesti nekaj sodobnih romskih pisateljev, pesnikov, glasbenikov in opisati nekaj njihovih del.

4 KATALOG ZNANJA

4.1 Temeljni in minimalni standardi znanja za 7. razred

(minimalni standardi so pisani krepko)

- **opisati izvor romskih prebivalcev,**
- **opredeliti prvotno domovino Romov,**
- obrazložiti vlogo Miklošiča pri odkrivanju prvotne domovine Romov in opredeliti prvotno domovino Slovanov,
- **našteti tri pokrajine v Sloveniji, kjer so naseljeni Romi,**
- **navesti in obnoviti nekaj zgodb in legend o Romih,**
- pojasniti, kako so te zgodbe povezane z Romi,
- **navesti in obnoviti nekaj romskih pravlji,**
- primerjati sporočilo romskih pravlji s slovenskimi ljudskimi pravljami,
- **navesti nekaj pesmic in ugank,**
- **zapeti nekaj pesmic,**
- obrazložiti vlogo Romov in Slovencev v pesmicah in ugankah,
- **na primeru pojasniti poimenovanja sebe in drugih.**

4.2 Temeljni in minimalni standardi znanja za 8. razred

(minimalni standardi so pisani krepko)

- **našteti nekaj poklicev, s katerimi so se tradicionalno ukvarjali Romi v preteklosti in s katerimi se ukvarjajo danes,**
- na primeru navesti vzroke, zaradi katerih so se tradicionalno ukvarjali s temi poklici,
- na primeru opisati, zakaj je bilo opravljanje določenega poklica pomembno tudi za večinsko prebivalstvo,
- opisati romsko nošo, načine oblačenja v preteklosti in danes,
- **opisati romsko naselje in življenje v njem,**
- opisati nekaj romskih tradicionalnih šeg in navad danes,
- na primeru primerjati te navade z navadami večinskega prebivalstva,
- navesti različna verovanja in njihove značilnosti,
- navesti nekaj bajeslovnih bitij in opredeliti njihove lastnosti,
- **opisati nekaj otroških iger v preteklosti in danes,**
- primerjati te igre z igrami večinskega prebivalstva,

- opisati zvrsti romske mladinske književnosti,
- izraziti svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje prebranega besedila po lastni izbiri,
- opisati pravice in dolžnosti človeka – državljana.

4.3 Temeljni in minimalni standardi znanja za 9. razred

(minimalni standardi so pisani krepko)

- opredeliti temeljna vprašanja, pomembna za življenje Romov,
- opisati dejavnike, ki vplivajo na življenje Romov,
- **opredeliti pomen šolanja in zaposlovanja,**
- opredeliti temeljni pojem kulturne raznolikosti,
- opisati razlike v življenju Romov v Prekmurju in na Dolenjskem,
- naštetih nekaj dosežkov Romov na posameznih področjih,
- **opredeliti nekatere stereotipe o Romih in vzroke zanje,**
- **s primeri navesti, kaj oblikuje identiteto in kako se vključuje v večinsko kulturo,**
- pojasniti razvoj romskega jezika v povezavi z indoevropskimi jeziki,
- navesti temeljna narečja,
- tvoriti preprosta enobesedna in večbesedna sporočila,
- **navesti nekaj primerov slovenskega ljudskega izročila in leposlovja, kjer so vključeni Romi, s tematiko Romov,**
- izraziti lastno doživljanje in razumevanje usode romskih literarnih junakov/junakinj v prebranem literarnem delu po lastni izbiri,
- **navesti nekaj sodobnih romskih pisateljev, pesnikov, glasbenikov in opisati nekaj njihovih del.**

5 PRILOGE

5.1 Medpredmetne povezave

- zgodovina,
- slovenščina,
- glasba,
- likovna vzgoja,
- družba,
- etika in družbeno-državljska kultura.

5.2 Specialnodidaktična priporočila

Spoznavna zasnova predmeta romska kultura izhaja iz interesa mladostnikov in njihovih izkušenj. Spoznavne vsebine vstopajo prek osebnih izkušenj, učenčevih vprašanj, ki se nanašajo na konkretne pojave, prek dogodkov v učenčevem ožjem okolju, prek biografij, prek pripovedi, literature itd. Pri načrtovanju svoje pedagoške dejavnosti učitelj oziroma učiteljica išče stik in izhaja iz učenčevih spontanih razumevanj tematike in intuitivnega razumevanja vrednot. Učenke in učenci o svojem ožjem okolju in svojih izkušnjah razmišljajo problemsko.

Učiteljica oziroma učitelj učenke in učence postopno usmerja k širšim in zahtevnejšim medkulturnim in civilizacijskim temam. Vendar se pedagoška dejavnost na tej ravni opira na učenčeve izkušnje. Učiteljica oziroma učitelj usmerja učenke in učence v premislek o lastnih izkušnjah in za takšno reševanje medosebnih in družbenih problemov, ki temelji na vsaj minimalnem soglasju in upošteva človekove pravice.

Priporočene metode dela: dialog, igre, dejavnosti, projektno delo ... Delo na terenu: v romskem naselju.

Predlagamo:

(a) 7. in 8. razred: najprej v domači pokrajini:

- ogled romskega muzeja (v Črenšovcih),
- obisk in ogled romskega naselja,
- navzočnost pri raznih dogodkih (poroke) ali ogled kulturnih, glasbenih prireditev,
- obiski na šoli (vedeževalka),
- iskanje in/ali sestavljanje novih ugank, pogovorov, pesmi v pozitivni luči (ne žaljive);

(b) 9. razred:

- organizirati ekskurzijo (srečanje Dolenjska – Prekmurje),
- predstavitev s kulturnim programom (značilnosti za Rome),
- izmenjava, obiski ali dopisovanje med vrstniki.

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

ISBN 978-961-234-678-2

9 789612 346782